

Hodnocení ekonomické situace a materiálních životních podmínek v střeoevropském srovnání – leden 2011

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2011, v11-01</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>10. – 17. 1. 2011</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1035</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EV.10, EV.11, EU.33, EU.34</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>7. března 2011</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V lednu 2011 CVVM zjišťovalo, jak občané hodnotí materiální životní podmínky svých domácností a ekonomickou situaci v zemi. Pod zastřešením CEORG¹ byl výzkum na toto téma v lednu 2011 realizován též v Polsku² a Maďarsku³, o něco dříve v listopadu 2010 proběhl i na Slovensku⁴.

Tabulka 1: Hodnocení současné ekonomické situace (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi dobrá	0	0	0	0
dobrá	12	20	2	6
ani dobrá, ani špatná	34	39	22	40
špatná	41	31	55	39
velmi špatná	11	5	19	14
neví	2	5	2	1

Pozn.: Procenta ve sloupci.

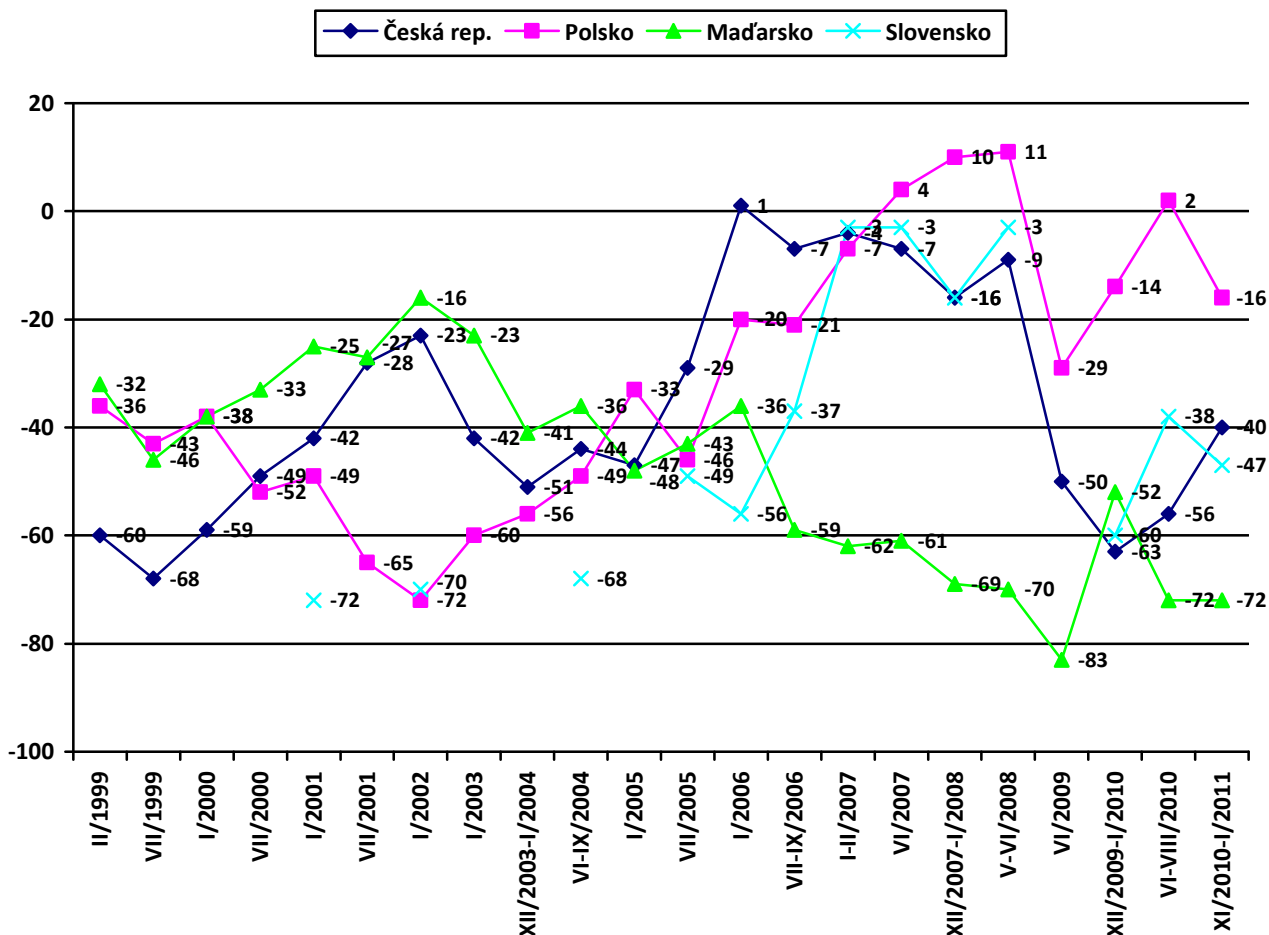
¹ C E O R G [The Central European Opinion Research Group] zahrnuje tři instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění v České republice [CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. - Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR], v Maďarsku [TÁRKI - Társadalomkutató Intézet és Társadalomkutató Informatikai Egyesülés] a v Polsku [CBOS - Centrum Badania Opinii Społecznej].

² V Polsku šetření proběhlo ve dnech 5. až 12. 1. 2011 na reprezentativním souboru 989 respondentů ve věku od 18 let.

³ V Maďarsku proběhl sběr dat v termínu od 14. do 18. 1. 2011 na reprezentativním souboru 1013 respondentů ve věku od 18 let.

⁴ Na Slovensku sběr dat realizovala agentura FOCUS ve dnech od 3. do 6. 11. 2010. Dotazováno bylo 1038 respondentů ve věku od 18 let.

Graf 1: Hodnocení ekonomické situace – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“ a součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

První otázka se týkala toho, jak respondenti vidí ekonomickou situaci své země.⁵ Jak ukazují výsledky zachycené v tabulce a v grafu 1, ve všech středoevropských zemích zapojených do výzkumu respondenti hodnotí současnou ekonomickou situaci častěji negativně než pozitivně, i když s poměrně velkými vzájemnými rozdíly. V případě Polska, kde hodnocení dopadlo relativně nejlépe, podíl nepříznivého hodnocení dosahoval jen o málo více než jedné třetiny (36 %), přičemž rovná pětina Poláků hodnotila ekonomickou situaci ve své zemi naopak příznivě, takže rozdíl činil pouze 16 procentních bodů. V České republice, která výsledkově skončila s odstupem druhá, stávající ekonomickou situaci hodnotí kriticky již lehce nadpoloviční většina (52 %) občanů při 12 % pozitivních ohlasů, což představuje rozdíl 40 procentních bodů. Na Slovensku lidé tamní ekonomickou situaci na sklonku minulého roku vnímali podobně jako v Česku, když i zde mírně nadpoloviční většina (53 %) hodnotila situaci negativně, ovšem pozitivní vyjádření zde byla sporadičtější a naopak Slováci častěji než Češi volili středovou variantu odpovědi „ani dobrá, ani špatná“, v důsledku čehož byl i rozdíl mezi pozitivním a negativním hodnocením poněkud vyšší a dosahoval 47 procentních bodů. Zdaleka nejhůře ekonomickou situaci ve své zemi vnímají Maďari, z nichž téměř tři čtvrtiny (74 %) ji hodnotí kriticky, zatímco kladně ji vnímá jen jeden občan Maďarska z padesáti. Jak ukazují údaje v grafu 1,

⁵ Otázka: "Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá, ani špatná, špatná, velmi špatná?"

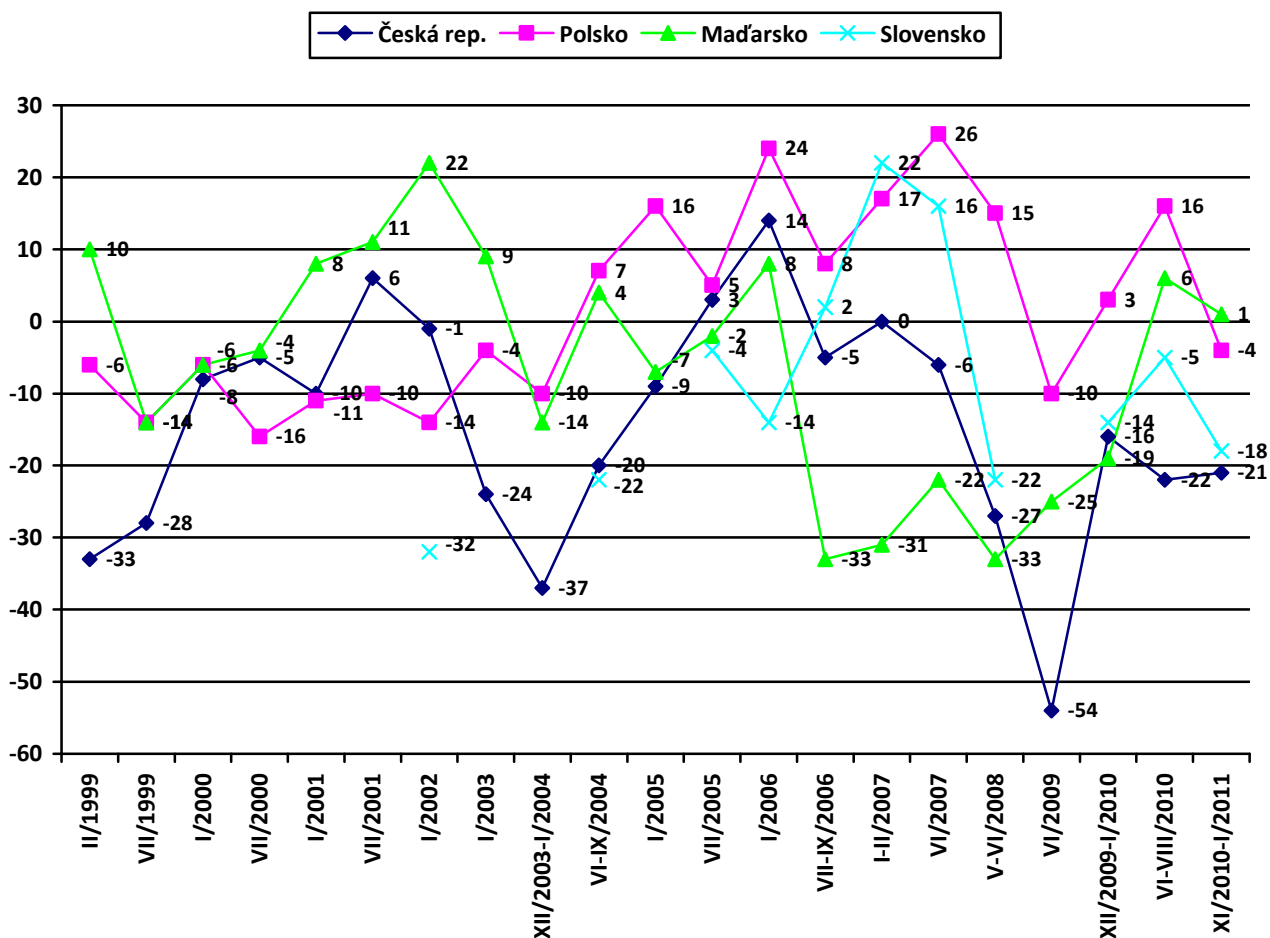
v porovnání s minulým šetřením z léta 2010 se hodnocení zlepšilo v případě České republiky, naopak v případě Polska a v menší míře i Slovenska se hodnocení lehce posunulo opačným směrem.

Tabulka 2: Očekávaný vývoj ekonomické situace (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi se zlepší	0	1	0	0
trochu se zlepší	21	20	26	18
nezmění se	33	46	43	37
trochu se zhorší	31	21	18	22
velmi se zhorší	11	4	7	14
neví	4	8	6	9

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 2: Očekávaný vývoj ekonomické situace – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“ a součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

Očekávání budoucího ekonomického vývoje⁶ zachycené v tabulce a v grafu 2 nabízí dosti odlišný obrázek oproti samotnému hodnocení. Relativně nejoptimističtějšími jsou totiž v tomto ohledu Maďaři s nepatrným předstihem před Poláky. Očekávání Slováků a Čechů, mezi kterými je navzájem jen zanedbatelný rozdíl, jsou pak o trochu horší, když v obou těchto zemích na rozdíl od Maďarska a Polska převažovala pesimistická očekávání nad optimistickými.

⁶ Otázka: "Myslíte si, že se v příštím roce ekonomická situace v ČR velmi zlepší, trochu se zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?"

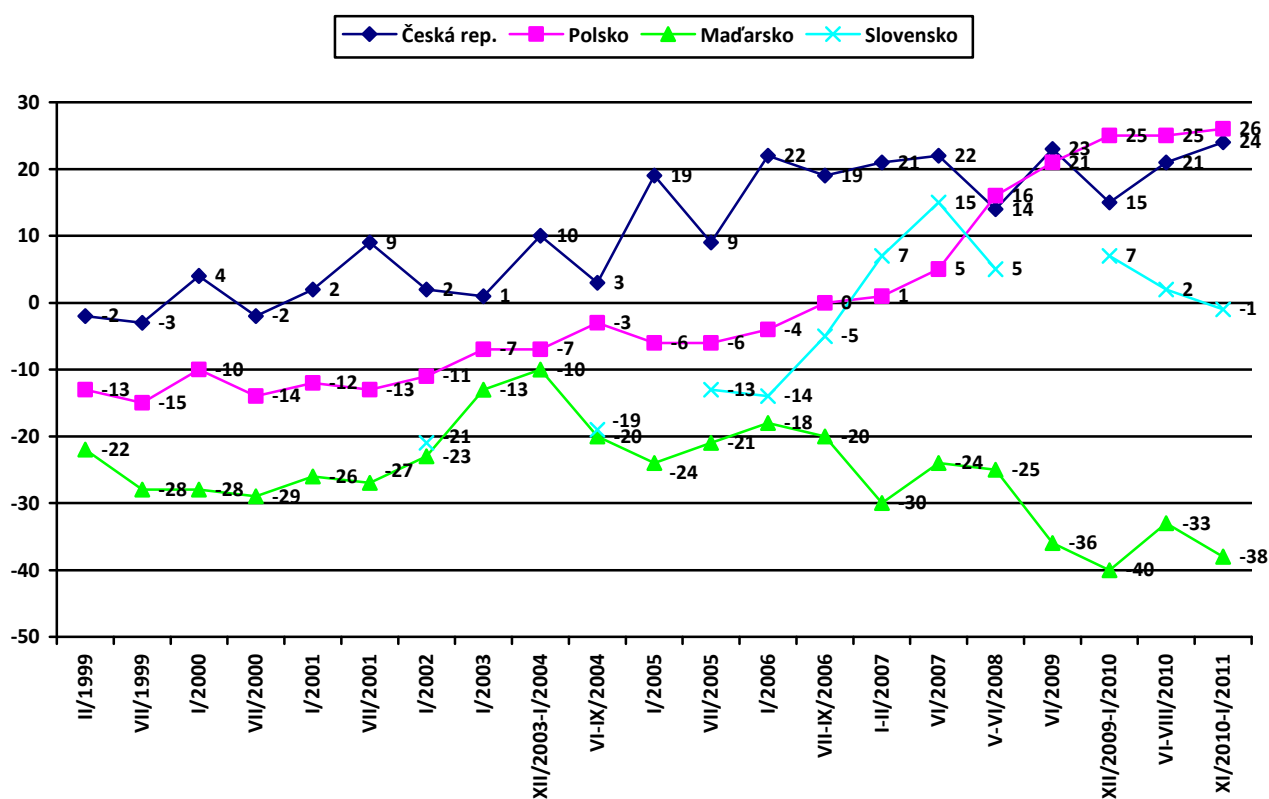
Celkově se však oproti minulému šetření očekávání dalšího vývoje domácí ekonomické situace zřetelně sblížila, když v Polsku a na Slovensku došlo k určitému zhoršení, zatímco Maďari a zejména Češi své vyhlídky hodnotí podobně jako v polovině roku 2010.

Tabulka 3: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi dobré	5	12	0	1
dobré	37	30	8	23
ani dobré, ani špatné	40	42	45	50
špatné	14	8	34	19
velmi špatné	4	8	12	6
neví	0	0	1	1

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 3: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi dobré“ a „dobré“ a součtem podílů „špatné“ a „velmi špatné“.

Materiální životní podmínky svých domácností⁷ hodnotí respondenti v Polsku a ČR častěji kladně než záporně, přičemž mezi hodnoceními v obou zemích není žádný statisticky významný rozdíl. V obou případech shodně 42 % dotázaných hodnotilo materiální životní podmínky svých domácností příznivě, 42 % Poláků a 40 % Čechů tyto podmínky charakterizuje jako „ani dobré, ani špatné“ a podíl kritického hodnocení tvoří zbývajících 16 % dotázaných v Polsku a 18 % v České republice. Na Slovensku jsou podíly kladného a záporného hodnocení fakticky vyrovnané a tvoří v obou případech asi čtvrtinu respondentů, přičemž zbývajících

⁷ Otázka: „Jak byste hodnotil současné materiální životní podmínky Vaší domácnosti? Jako velmi dobré, spíše dobré, ani dobré, ani špatné, spíše špatné, velmi špatné?“

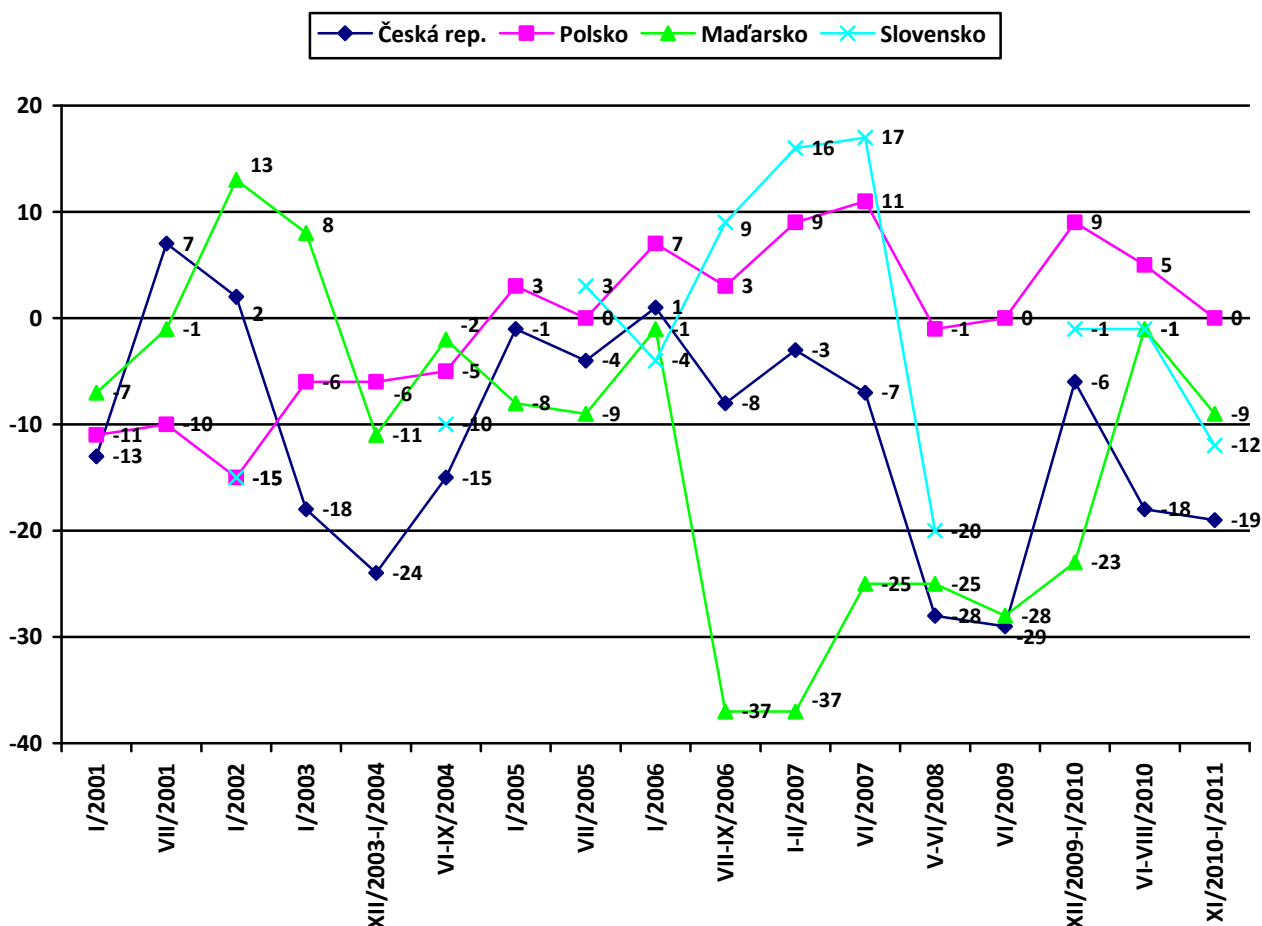
rovná polovina Slováků zvolila středovou variantu odpovědi. Nejskeptičtější pohled na materiální životní podmínky svých domácností mají, a to v celém období našeho více než desetiletého měření v podstatě trvale, obyvatelé Maďarska, kde pouze 8 % vidí situaci svých domácností kladně a 46 % naopak záporně. Maďaři jsou také jediní, kdo hodnotí materiální podmínky svých domácností hůře než před pěti či deseti lety, zatímco u ostatních tří zemí jsou přes dílčí výkyvy patrné pozitivní posuny v dlouhodobém hodnocení osobní materiální situace.

Tabulka 4: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi se zlepší	1	2	2	0
trochu se zlepší	13	15	18	12
nezmění se	49	66	46	55
trochu se zhorší	26	14	23	18
velmi se zhorší	7	3	6	6
neví	4	0	5	9

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 4: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“ a součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

V očekávání budoucího vývoje materiálních podmínek⁸ svých domácností jsou relativně nejoptimističtější obyvatelé Polska, když v jejich případě podíly předpokládaného zlepšení a naopak zhoršení byly zcela vyrovnané a dvě třetiny Poláků nepředpokládají žádnou změnu, což v kontextu relativně příznivého hodnocení současné situace v tomto směru lze chápat jako pozitivum. Menší a navzájem podobně velký převis předpokládaného zhoršení nad očekávaným zlepšením se objevil u Maďarů a Slováků, přičemž však na Slovensku, kde bylo relativně lepší hodnocení současné situace než v Maďarsku, byl zaznamenán zřetelně vyšší podíl těch, kdo nepředpokládají v příštím roce jakoukoli změnu materiálních životních podmínek svých domácností. Více než čtvrtina Maďarů, kteří už tak hodnotí situaci svých domácností v bezmála polovině případů negativně, očekává zhoršení a další téměř polovina nepočítá s posunem k lepšímu. Relativně skepticky na nejbližší budoucnost pohlízejí i obyvatelé ČR, z nichž třetina (33 %) počítá se zhoršením materiálních životních podmínek svých domácností v příštím roce, což je nejvyšší podíl mezi zapojenými státy. Z hlediska časového srovnání jsou ve všech zemích kromě Maďarska očekávání o trochu horší než před rokem, oproti minulému výzkumu z poloviny roku 2010 se pak očekávání zhoršila právě v případě Maďarska a také Slovenska.

---

⁸ Otázka: „Očekáváte, že materiální životní podmínky Vaší domácnosti se v příštím roce velmilepší, trochulepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?“